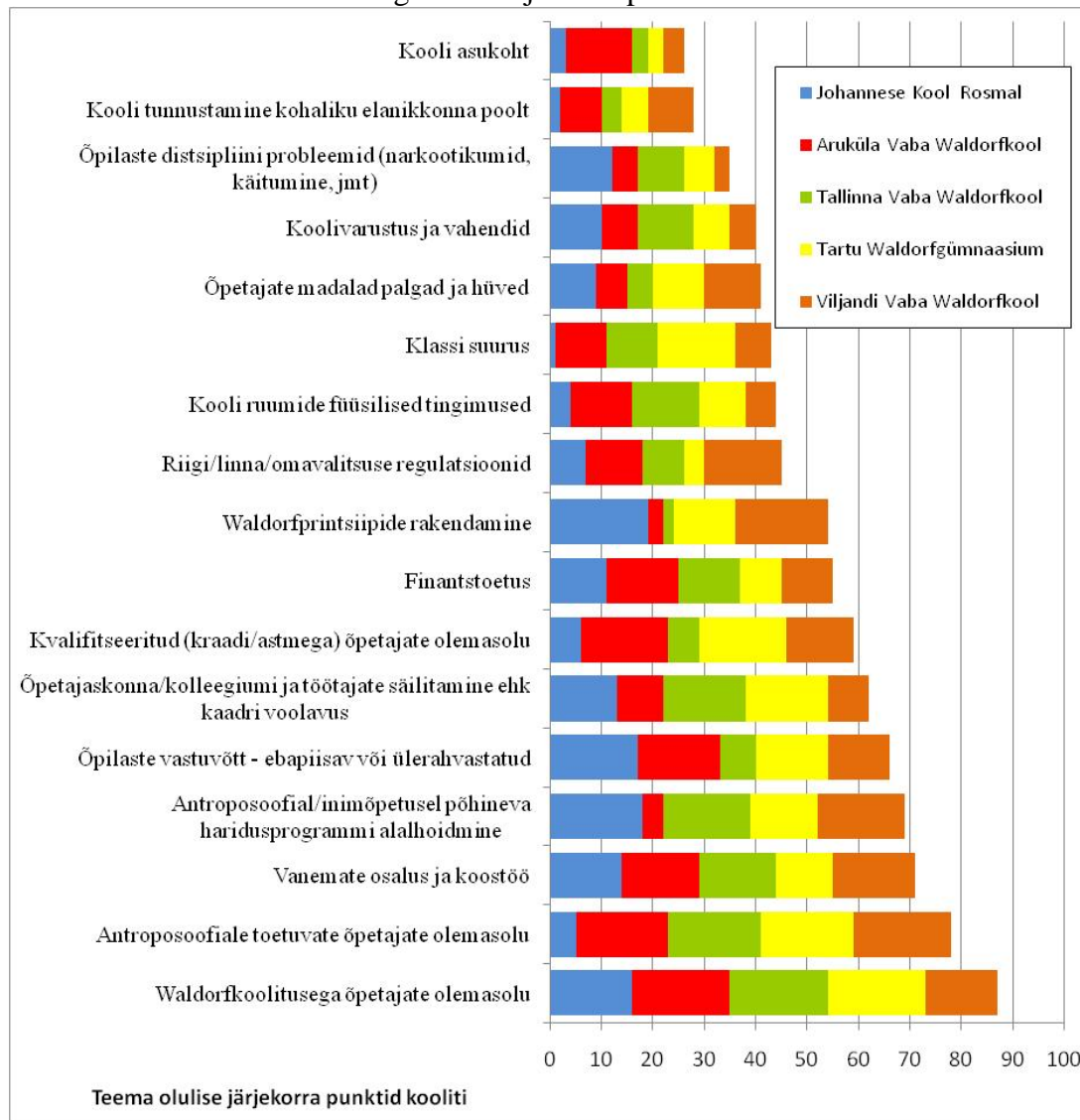

4.6 Peamised kooli mõjutavad teemad

Waldorfkoolide küsitluse käigus paluti koolidel reastada etteantud loendi alusel peamised kooli mõjutavad teemad. Märgitud vastuste järjestuste alusel koostati Eesti waldorfkoolide mõjutavate peamiste teemade pingerida.

Joonis Eesti waldorfkoolide tegevust mõjutavad peamised teemad* kooliti

*Mida pikem on tulp, seda olulisem on teema

Allikas: Waldorfkoolide küsitlus

Tabel Waldorfkooli tegevust mõjutavad peamise teemad kooliti Eestis (hinnatud olulisuse järjekorras 1–19 – mida suurem on number seda olulisem on teema) ja maailmas

Teema	Johannese Kool Rosmal	Aruküla Vaba Waldorf-kool	Tallinna Vaba Waldorf-kool	Tartu Waldorf-gümnaasium	Viljandi Vaba Waldorf-kool	Kokku	Olu-lisus Eestis	Olu-lisus maailmas
Waldorfkoolitusega õpetajate olemasolu	16	19	19	19	14	87	1.	4.
Antroposofiale toetuvate õpetajate olemasolu	5	18	18	18	19	78	2.	6.
Vanemate osalus ja koostöö	14	15	15	11	16	71	3.	6.
Antroposofial/inim-õpetusel põhineva haridusprogrammi alalhoidmine	18	4	17	13	17	69	4.	7.
Õpilaste vastuvõtt - ebapiisav või ülerahvastatud	17	16	7	14	12	66	5.	6.
Õpetajaskonna/kolleegiumi ja töötajate säilitamine ehk kaadri voolavus	13	9	16	16	8	62	6.	5.
Kvalifitseeritud (kraadi/astmega) õpetajate olemasolu	6	17	6	17	13	59	7.	3.
Finantstoetus	11	14	12	8	10	55	8.	1.
Waldorfprintsipide rakendamine	19	3	2	12	18	54	9.	6.
Riigi/linna/omavalitsuse regulatsioonid	7	11	8	4	15	45	10.	7.
Kooli ruumide füüsilised tingimused	4	12	13	9	6	44	11.	7.
Klassi suurus	1	10	10	15	7	43	12.	5.
Õpetajate madalad palgad ja hüved	9	6	5	10	11	41	13.	2.
Koolivarustus ja vahendid	10	7	11	7	5	40	14.	6.
Õpilaste distsipliini probleemid (narkootikumid, käitumine, jmt)	12	5	9	6	3	35	15.	8.
Kooli tunnustamine kohaliku elanikkonna poolt	2	8	4	5	9	28	16.	7.
Kooli asukoht	3	13	3	3	4	26	17.	7.

NB! Pingereast jäeti välja kaks teemat: „muu: täpsusta“ ja „koostöö erinevate huvigruppidega“ kuna neile ei olnud kõik koolid vastanud. Seepärast ei ole tabelis esindatud kõik järjekorranubrid 1–19. Tabelis on esitatud 17 teemat

Allikas: Waldorfkoolide küsitlus; Rahvusvaheline waldorfkoolide uuring (1998)

Olulisemateks pidasid Eesti waldorfkoolid inimestega seotud teemasid: waldorfkoolitusega õpetajate olemasolu, antroposofiale toetuvate õpetajate olemasolu ning vanemate osalust ja kaasamist. Kõige olulisemaks teemaks hinnati waldorfkoolitusega õpetajate olemasolu 3 kooli poolt. Pingereas järgnesid haridusprogrammi säilitamine, õpilaste arv, õpetajaskonna säilitamine ja kvalifitseeritud õpetajate olemasolu. Alles 8. kohale paigutus finantseerimine, järgnesid waldorfprintsipide rakendamine, erinevad kooli mõjutavad regulatsioonid, kooli ruumide olukord ja olemasolu, klasside suurus, õpetajate palgad ja koolivahendite olemasolu. Kõige vähemkriitilisemateks hinnati õpilaste

probleeme, kooli omaksvõttu elanikkonna poolt ja kooli asukohta. Seejuures ei tähenda asukoht pingereas tingimata probleemi väheolulisust koolile vaid pigem hindab probleemi kriitilisust strateegilises plaanis. Ka koolide vastused erinevad. Nii näiteks on Aruküla Vaba Waldorfkoolile olulise tähtsusega kooli asukoht, kuigi üldises pingereas jäi see teema viimaseks. Kui kooli ruumidega on kõigil koolidel üldiselt probleeme, siis antud pingereas jäi teema 11. kohale. Kokkuvõtvalt võib öelda, et Eesti koolidele on kriitilise tähtsusega koolitatud waldorfõpetajate olemasolu, vanemate kaasamine ja waldorfharidusprogrammi säilitamine. Nende temade edukas käsitlemine loob eeldused ka teiste loetletud temade lahendamiseks.

Rahvusvahelise waldorfkoolide uuringu (1998) tulemuste alusel on peamisteks koolielu mõjutavateks teguriteks maailmas finantseerimine ja õpetajate madalad palgad, millele järgnevad kvalifitseeritud ja waldorfkoolitusega õpetajate olemasolu ning klasside suurus ja stabiilse õpetajaskonna säilitamine. Finantstoetuse asetumist esikohale võib seletada asjaoluga, et paljudes maades riiklik toetus waldorfkoolidele puudub või on see väga väike. Finantsprobleemide pikemaajalisel kestmisel hakkab see mõjutama nii õpetajaskonna toimetulekut kui ka kooli üldist majandamist. Finantseerimisega on omakorda seotud klasside täituvus kuna väikeste klasside puhul langeb suurem finantskoorem õppemaksu tasujatele ehk vanematele – väikeste klasside puhul on suurem ka õppemaks. „Ametliku“ (riiklikult tunnustatud) õpetajakutsega õpetajate vähesus võib tuleneda olukorrast, kus sageli asuvad waldorfpedagoogikast innustunud inimesed (nt lapsevanemad) tööle koolis ja täiendavad ennast waldorfpedagoogika osas, kuid õpetajakutse jääb omandamata. Kõik waldorfpedagoogilised õppeasutused ei anna ka riiklikult tunnustatud kvalifikatsiooni. Probleemiks võib osutada ka välismaal omandatud waldorfõpetaja kutse tunnustamine kodumaal.

Waldorfkoolide küsitluses võimaldati koolidel täpsemalt kirjeldada oma probleeme. Järgnevalt on esitatud peamised probleemid kooliti:

- Johannes Kool Rosmal:
  - väike õpilaste arv (sellest tulenevad liitklassid, õpetajate väiksem tunnikoormus ja väiksemad palgad);
  - puudub võimalus välja arendada kõiki vajalikke tugisüsteeme (psühholoog või sotsiaalpedagoog, majanduspersonali juht jmt);
  - kohalike omavalitsuste finantseerimine (võimalus erakoole mitte või osaliselt toetada); waldorfkoole ei käsitleta kasumit mittetaotlevate asutustena ja haridusvalikute suurendajatena;
  - õppemaksu ei ole võimalik oluliselt suurendada (kooli piirkonnas on küllalt suur üldise tööpuudus) kuna see poleks enam paljudele vanematele jõukohane;
  - viletsad sportimisvõimalused (puuduvad spordisaal ja -väljak, ka pesemisvõimalused on piiratud).
- Aruküla Vaba Waldorfkool:
  - rahastamine ja suhted kohalike omavalitsustega – Tallinna ümbritsevad vallad on võtnud vastu otsused, et erakoole ei toetata ja nendega läbirääkimisi pidada ei saa, 8 omavalitsusest maksab kohamaksu 3, ei maksa ka Tallinna linn, kust käib palju lapsi;
  - ruumipuudus – klassiruumide puudus, soov on lõpetada liitklassid, sest väiksematesse klassidesse on lapsi tulemas;
  - vähestest klassikomplektidest tingitud õpetajate madal koormus (vaid 2 täiskoormusega õpetajat, ülejäänud töötavad osalise koormusega), keeruline on leida õpetajat väikese koormusega tööle (nt 4–6 tundi nädalas, eriti füüsika-keemia);

- Vähemkoormatud õpetajad ei ole aktiivsemad täitma koormusväliseid ülesandeid, mis on õpetajate „läbipõlemise üks tegur“ – igal aastal tuleb esitada uue koolitusloa taotlemiseks dokumendid, õppekava koostamine, kooli arengukava, samuti kooli üritused jmt;
- koolitusloa andmine üheks aastaks korraga - kooli stabiilse arengu ja vanemate kindlustunde jaoks oleks vaja, et koolitusloa ei peaks iga aasta uuendama, vaid võiks olla tähtjatu nagu munitsipaalkoolidel.
- Tallinna Vaba Waldorfkool:
  - kolleegidevahelised suhted;
  - oma maja puudumine ja kooliruumide vähesus;
  - väike õpilaste arv;
  - kaadri voolavus;
  - erivajadustega laste suur osakaal.
- Tartu Waldorfgümnaasium:
  - rahastamine, eelarveliste vahendite leidmine õpetajate palkade konkurentsivõimelisele tasemele viimiseks; ebapiisav õppemaksu laekumine;
  - ruumipuudus, kool tegutseb linnale kuulavas lasteaiahoones, kus asub ka munitsipaallasteaed, puudus on saalist, kuhu mahuks terve kool; võimlast; ruumidest aineklasside jaoks, nt füüsika-keemia; töökodadest;
  - õpetajate koolitus – Eestis puudub õpetajate täismahuline waldorfpedagoogiline koolitus;
  - vanemate kaasatus kooliellu on ebastabiilne ja juhuslik. Huvitatus nn klassielust on suurem kui koolielust tervikuna. Ülaastme klasside lapsevanemate osalemine ja kaasatus kooliellu on märgatavalt tagasihoidlikum kui alg- ja keskastme lapsevanemate osalus;
  - kooli ülaastme arendamine ja waldorfkooli ülaastme strateegia – õpetajatel puudub piisav väljaõpe waldorfkooli gümnaasiumiastmes õpetamiseks, palju peab tegema kompromisse seoses riiklike eksamitega. Puudub võimalus teha tihedat koostööd teiste koolidega, sest Tartus on ainuke gümnaasiumi klassidega waldorfkool Eestis;
  - info liikumine koolis on ebapiisav.
  - vastutusalade hajusus – koolis tegutsevate juhtimisorganite ja uute moodustatud töögruppide vastutusalad vajavad täpsustamist
- Viljandi Vaba Waldorfkool:
  - lahtine omandi küsimus;
  - kooli ruumid (hoone suhteline amortiseeritus – põrandatalad ja vundament lagunevad);
  - vähene õpilaste arv, siit raske majanduslik olukord;
  - kogemustega projektijuhi puudumine;
  - õppevahendite puudus;
  - õpetajate ülekoormus;
  - omavalitsustepoolne finantseerimine võiks olla munitsipaalkoolidega samal tasemel.

Koolid on asunud ka probleemidega tegelema. Johannese Kool Rosmal märkis, et olukorra parandamiseks on käivitatud Vanemate Kool, tegeletakse regulaarse teavitustööga meedia vahendusel, PGS eelnõusse on tehtud ettepanekuid, et omavalitsustel oleks erakoolidele õpilaskoha maksu tasumise piirmäär. Tallinna Vabas Waldorfkool on kolleegidevaheliste suhete parandamiseks kaasatud psühholoog; ruumide otsimisega tegeletakse pidevalt; erivajadustega laste vastuvõtmisega ollakse tunduvalt ettevaatlikumad. Tartu Waldorfgümnaasiumis on eelarve tasakaalustamiseks ja lisatulude leidmiseks kirjutatud projekte, aktiivselt on suheldud KOV-ga rahastamise küsimustes; ruumiprobleemi lahendamiseks moodustati nn Majagrupp, asutati majafond ja on asutud

läbirääkimistesse Tartu linnavalitsusega; õpetajate koolituse osas tehakse koostööd Tartu Waldorfpedagoogika Seminariga, organiseeritakse koolitusi koolivaheaegadel; käivitatud on nn lahtiste tundide süsteem, toetatakse õpetajate enesetäiendamist, alustatud on õpetaja koolitusaasta finantseerimisega, rakendatud on mentorsüsteemi uute õpetajate puhul; valitud on uus Seltsi juhatus ja on moodustatud uued töögrupid; infoliikumise parandamiseks on täielikult uuendatud kooli interneti kodulehekülge.